

รูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด A Sports Management Model for the Provincial Administrative Organization

พงษ์เอก สุใส¹, ปัญญา สังขวดี², อนุชา กอนพวง³, ปกรณ์ ประจันบาน⁴
Phong-ek Sucksai, Panya Sungkawadee, Anucha Kornpuang, Pakorn Prachanban

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาใช้วิธีการผสมผสานในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดวิธีดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยนำผลที่ได้มาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ร่วมกับการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี จำนวน 2 แห่งและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา 2) การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาร่างรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบด้วยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน และ 3) การประเมินความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยการทำแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและปฏิบัติงานด้านกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพ และปัญหาการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยภาพรวมมีการดำเนินการบริหารจัดการกีฬาและมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
2. รูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย ด้านนโยบาย ด้านบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก 2) กระบวนการบริหารจัดการ ประกอบด้วย การนำ การวางแผน การจัดองค์การ การลงมือปฏิบัติ การประสานงาน และการควบคุม 3) ผลผลิต ประกอบด้วย ประชาชนทุกกลุ่มออกกำลังกายและเล่นกีฬาจนเป็นวิถีชีวิต ผู้มีความเป็นเลิศทางการกีฬาได้รับการสนับสนุน และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม
3. การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ และมีประโยชน์อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารจัดการกีฬา/ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

¹ นิสิตระดับการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษา แขนงวิชาการจัดการกีฬา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

² รองศาสตราจารย์ ดร., ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

Abstract

This is characterized as research and development, using mixed methods to collect both quantitative and qualitative data. The main objective was to develop a sports management model for the provincial administrative organization, with the following sub-objectives: 1) to study the actual situations, the problems and the guidelines of the sports management model for the provincial administrative organization 2) to construct a tentative sports management model for the provincial administrative organization and 3) to evaluate the constructed sports management model.

The research procedure followed three steps: 1) studying conditions and problems of the sports through the analysis and synthesis combined with multiple case studies of the sports management with 2 case studies of provincial administration organization with best practices in management, 4 educational experts were interviewed. Data were analyzed through content analysis 2) constructing of a tentative model, then checking its appropriateness through focus group discussion among 9 educational experts 3) evaluating the utility and feasibility by 275 administrators and practitioners of sports management of the provincial administrative organization; data were analyzed, using means and standard deviations. The results are shown as follows; The results of the research were as follows:

1. State and problems of sports management of the provincial administrative organization at a moderate level.

2. A sports management model for the provincial administrative organization consists of three main components; 1) inputs with policy, man, money and materials and facility 2) process with six administrative principles: leading, planning, organizing, doing, coordinating and controlling 3) outputs as township residents taking exercise and playing sports as daily life activity and sports for excellence supported by the sponsorship and participation from all sectors involved.

3. The evaluation of the constructed model yielded the results as utility at a high level and the high feasibility, practicality and usefulness.

Keywords: Sports Management Model/ Provincial Administrative Organization

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า และมีศักยภาพได้นั้น สิ่งที่สำคัญที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนา คือ การมีทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และการที่จะมีทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ ส่วนหนึ่งต้องอาศัย การกีฬาหรือการออกกำลังกายเข้ามามีบทบาทในการพัฒนา การกีฬาเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ คือ การพัฒนาคนในชาติให้มีความสามัคคี มีระเบียบวินัย รู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ และมีสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจที่แข็งแรงสมบูรณ์ วิธีที่จะทำให้เกิดสิ่ง

ต่าง ๆ ได้นั้นต้องอาศัยหลักการต่าง ๆ ของการกีฬาเข้าช่วย การเล่นกีฬาหรือการออกกำลังกายจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประชาชนทุกคน ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเนื่องในวันกีฬาแห่งชาติ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2531 ความว่า “การกีฬาเป็นสิ่งที่มีความประสงค์พื้นฐาน เพื่อที่จะส่งเสริมให้ร่างกายแข็งแรงและสามารถที่จะแสดงฝีมือในเชิงกีฬาเพื่อความสามัคคีและเพื่อให้คุณภาพของมนุษย์ดีขึ้นเวลานี้การกีฬานับว่ามีความสำคัญในทางอื่นด้วย คือ ทำให้คนในประเทศชาติได้หันมาปฏิบัติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ในทางสุขภาพของร่างกายและจิตใจ ทำให้สามารถอยู่ใน

สังคมอย่างเป็นสุขทั้งยังเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญของบ้านเมืองอีกด้วย” (การกีฬาแห่งประเทศไทย, 2531)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) การมีพันธกิจคือพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย สถาบันทางสังคมและชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งสามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงศ์ เพื่อพัฒนาคนไทยทุกกลุ่มวัยอย่างเ็นองค์รวมทั้งทางกายใจ สติปัญญา อารมณ์ คุณธรรม จริยธรรม และสถาบันทางสังคมมีบทบาทหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และตรงกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคคน ที่พบว่า เครื่องมือที่สำคัญที่จะพัฒนาคนได้นั้นคือการศึกษาดังนั้นการที่จะพัฒนาตนเองไปตลอดชีวิตนั้นจะต้องได้รับการศึกษาตลอดชีวิตจึงจะเกิดการเรียนรู้อตลอดชีวิตได้ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559), 2555, หน้า 10-14)

การกีฬา มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งในด้านสุขภาพ และพลานามัย และด้านจิตใจเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ประชาชนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม นำไปสู่การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ กีฬาถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว และชุมชน ในประเทศที่พัฒนาแล้วทั่วโลก จะอาศัยกระบวนการของกีฬา เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม เพื่อสร้างเครือข่ายชุมชน ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกในการดำรงชีวิตที่มีคุณธรรม มีวินัย และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่นเป็นรากฐานที่ดีของสังคม องค์การของประเทศต่างๆ ทั่วโลก รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศจึงได้สนับสนุนให้มีการใช้กีฬา การออกกำลังกาย และนันทนาการ เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชากรของประเทศตน (พิรศักดิ์ วิสัยรัตน์, 2552)

ในปัจจุบันโครงสร้างสังคมไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมากขึ้น โดยประชากรกลุ่มผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 10 ในปี พ.ศ. 2563 และจะเพิ่มขึ้นอีกเป็นร้อยละ 21 ในปี พ.ศ. 2588 การกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาและการออก

กำลังกายในอนาคตจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงการส่งเสริมการเล่นกีฬาและการออกกำลังกาย รวมทั้งการนันทนาการให้แก่ประชาชนทั่วไปให้สอดคล้องกับความต้องการและความเหมาะสมในแต่ละช่วงวัยของประชากรกลุ่มเป้าหมายที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในวัยเด็กเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ และวัยสูงอายุมีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

แนวโน้มการพัฒนาด้านสุขภาพของประชาชน เน้นการนำประเด็นด้านการพัฒนาการกีฬาและการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพให้เป็นแนวทางการพัฒนาสุขภาพของหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของการเล่นกีฬา และการออกกำลังกายมากขึ้น ดังนั้นในการพัฒนาการกีฬาขั้นพื้นฐานและการกีฬาเพื่อมวลชนจึงมีความสำคัญเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้สังคมไทยในปัจจุบันตกอยู่ในกระแสนิยมและบริโภคนิยมมากขึ้นโดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ ประกอบกับมีปัญหาสังคมที่สำคัญ คือ การระบาดของยาเสพติดที่ลุกลามเข้าสู่สังคมในกลุ่มต่างๆ อย่างรวดเร็ว รวมทั้งมีปัญหาคความเครียดและสุขภาพจิตจากภาวะบีบคั้นทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ทำให้ทุกฝ่ายในสังคมรวมทั้งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ตระหนักถึงความสำคัญของการกีฬามากขึ้น และใช้เป็นเครื่องมือในการลดปัญหาดังกล่าว และยังมีปัญหาคความยากจนและด้อยโอกาส ต้องใช้เวลาในการหาเลี้ยงชีพทำให้ขาดโอกาสในการออกกำลังกายและเล่นกีฬา จึงต้องมีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายมากขึ้นในการดำเนินกิจกรรมการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อตอบสนองแก่กลุ่มเป้าหมาย

นโยบายรัฐบาลด้านสังคมและคุณภาพชีวิต นโยบายกีฬาและนันทนาการกำหนดว่า จะเสริมสร้างโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มออกกำลังกายและเล่นกีฬา โดยให้ความสำคัญกับการจัดหาสถานที่เล่นกีฬาและออกกำลังกายอย่างทั่วถึง และแผนบริหารราชการแผ่นดิน (พ.ศ.2552-2554) กำหนดเป้าหมายว่า เด็ก เยาวชน และประชาชนได้ออกกำลังกาย เล่นกีฬาเป็นประจำ โดยส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทและมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ที่จะต้องดำเนินการ และหากมีการสร้างสนามกีฬาระดับจังหวัด อำเภอและตำบล ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 หรือ 2554 จะทำให้บรรลุ

เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ และการพัฒนาและบูรณะสถานกีฬา โดยจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสถานที่และอุปกรณ์การออกกำลังกายและเล่นกีฬาที่มีมาตรฐานและเหมาะสมเพียงพอต่อความต้องการในระดับตำบล อำเภอ จังหวัดทั่วทุกภาค ผลักดันให้มีสถาบันหรือศูนย์ฝึกเก็บตัวของนักกีฬาไทยที่เป็นระบบ (การกีฬาแห่งประเทศไทย สำนักนายกรัฐมนตรี, 2547, หน้า 22-28)

แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2555-2559) กำหนดให้มียุทธศาสตร์การออกกำลังกายและการเล่นกีฬาระดับพื้นฐาน การออกกำลังกายและการเล่นกีฬาเพื่อมวลชน และการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนทุกกลุ่มให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติและทักษะในการออกกำลังกายและการกีฬาขั้นพื้นฐาน ให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาได้อย่างเหมาะสม สำหรับสร้างเสริมสุขภาพและสมรรถภาพทางกายอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมมีระเบียบวินัยและน้ำใจนักกีฬา ด้วยกิจกรรมการออกกำลังกายและการกีฬาขั้นพื้นฐาน เพื่อการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนที่มีทักษะและความสามารถทางการกีฬาขั้นพื้นฐาน ให้ได้รับพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางด้านกีฬา ตามความถนัดและศักยภาพอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มได้ออกกำลังกายและเล่นกีฬาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตอย่างเหมาะสมและสม่ำเสมอ รวมถึงการส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนทุกกลุ่มได้มีโอกาสเข้าถึงการบริการด้านการออกกำลังกายและกีฬาอย่างทั่วถึง เพื่อส่งเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ จริยธรรม ความสามัคคีและความมีวินัยของคนในชาติ และส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนานักกีฬาทุกกลุ่ม ทุกระดับ ให้มีโอกาสเข้าร่วมการแข่งขันและพัฒนาความสามารถ โดยมุ่งเน้นความเป็นเลิศในการแข่งขันกีฬาทั้งระดับชาติและนานาชาติ โดยพัฒนาระบบและกลไกให้บุคลากรทางการกีฬาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเพียงพอต่อความต้องการในการพัฒนากีฬาทุกระดับ รวมถึงการสร้างและพัฒนาสถานกีฬา อุปกรณ์กีฬา และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการฝึกซ้อมและการแข่งขันกีฬาทุกระดับ ตลอดจนการสร้างระบบและกลไกการพัฒนาเครือข่ายองค์กรกีฬาในแต่ละระดับ ให้เชื่อมโยงและมี

การบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาระบบการจัดและส่งนักกีฬาแข่งขันกีฬาเพื่อความเป็นเลิศทั้งระดับชาติและนานาชาติ

เพื่อให้การพัฒนากีฬาและการออกกำลังกายกระจายไปสู่ประชาชนทั่วทั้งประเทศตามแผนยุทธศาสตร์ด้านการกีฬาทั้ง 6 ประการดังกล่าว การกีฬาแห่งประเทศไทยจึงกำหนดนโยบายการดำเนินงานในระดับต่างๆ เพื่อใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาและส่งเสริมกีฬาและการออกกำลังกายของทุกคนในชาติ โดยนโยบายหลัก คือ การขยายโอกาสด้านการกีฬาสู่กลุ่มเป้าหมาย มีการกระจายเล่นกีฬาไปทั่วภูมิภาคและทุกชุมชน และส่งเสริมให้ผู้ด้อยโอกาสและผู้พิการได้มีการเล่นกีฬาระดับพื้นฐานของสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีมาตรฐาน

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2545 ให้สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ (กรมพลศึกษาเดิม) และการกีฬาแห่งประเทศไทยถ่ายโอนภารกิจด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต การส่งเสริมการกีฬา สโมสรกีฬาระดับจังหวัด สโมสรกีฬาระดับรอง ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล โดยในการก่อสร้างลานอเนกประสงค์และการจัดหาอุปกรณ์กีฬาให้เป็นไปตามภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระที่จะเลือกทำ แต่ทำตามความเห็นความจำเป็น จึงส่งผลให้การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการกีฬาในระดับท้องถิ่นไม่ได้รับการผลักดันอย่างทั่วถึงเท่าที่ควร (คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2545)

ผลการสำรวจสภาพและปัญหาการถ่ายโอนความรับผิดชอบภารกิจด้านกีฬาและสโมสรกีฬาจังหวัด ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วพบว่าปัญหาส่วนใหญ่ที่พบคือปัญหาในเรื่องการบริหารจัดการกีฬาและสโมสรกีฬาที่ยังไม่มีรูปแบบที่แน่นอนและชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาในหลายๆ ด้านขึ้นมา เช่น ปัญหาในเรื่องจำนวนบุคลากรมีจำนวนไม่เพียงพอและไม่มีความรู้ในเรื่องการออกกำลังกายและกีฬา ปัญหาด้านสถานที่และ

วัตถุประสงค์ที่มีไม่เพียงพอ ปัญหาเรื่องการวางแผนที่มีนโยบายที่ไม่แน่นอน และปัญหาด้านงบประมาณที่มีไม่เพียงพอ ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของกัญญ์ชลา สุจิตฺตกุล (2552) พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานด้านการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยองโดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกตามรายด้านพบว่า การดำเนินงานด้านการกีฬามีปัญหามากที่สุดในด้านวัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก รองลงมาได้แก่ ปัญหาด้านการเงิน ปัญหาด้านการบริหาร และปัญหาด้านบุคลากร

ข้อมูลที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้นพบว่าปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับหน้าที่ในการบริหารจัดการกีฬา ซึ่งเป็นงานใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่รับงานต่อจากการกีฬาแห่งประเทศไทย ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องการบริหารจัดการกีฬาขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการจัดคน งบประมาณหรือการจัดการองค์การของตนเอง ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้ศึกษาทางด้านการจัดการกีฬามีความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการบริหารจัดการกีฬาที่จะใช้เป็นที่ออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อพัฒนาสุขภาพของประชาชน ให้มีความพร้อมในการให้บริการด้านกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ จึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้รูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
2. เป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการนำรูปแบบไปใช้ปรับปรุง และพัฒนาการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วน

จังหวัด ทั้งระบบคือในส่วนของ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต

3. เป็นประโยชน์สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งในส่วนของสำนักงาน และสนามกีฬาสามารถนำกระบวนการบริหารจัดการไปใช้ปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

4. องค์การบริหารส่วนจังหวัดนำรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาไปใช้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จะทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นกลไกหลักของการพัฒนาคุณภาพ และประสิทธิภาพการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่เชื่อมต่อกับเครือข่ายด้านการออกกำลังกายและกีฬา ครอบคลุมตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงนานาชาติ

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ในครั้งนี้ประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยจำแนกขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด การศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ศึกษาแนวการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) 2 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1.1 การศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

1.1.1 แหล่งข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของ องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำแนกเป็น 1) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หรือผู้อำนวยการกองส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ หรือหัวหน้าฝ่ายกีฬาและนันทนาการ 2) นักนันทนาการ หรือผู้ปฏิบัติงานทั่วไป หรือครูอาสาพัฒนากีฬา หรือผู้ช่วยนันทนาการ หรือลูกจ้างชั่วคราว และ 3) ผู้มารับบริการ จำนวน 350 คน กำหนดขนาดโดยเปิดตารางของ Krejcie and Morgan ที่ประชากร 2,880 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 338 คน แต่ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 350 คน เพื่อให้ง่ายต่อการได้มาของกลุ่มตัวอย่าง จึงใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random

Sampling) ตามภูมิภาคที่ตั้งของเขตการแข่งขันกีฬาแห่งชาติของจังหวัด 5 ภูมิภาค แล้วสุ่มจังหวัดในแต่ละภูมิภาคมา ภูมิภาคละ 2 จังหวัด แล้วเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Selection) ในองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดที่ถูกสุ่ม องค์การบริหารส่วนจังหวัดละ 35 คน

1.1.2 ตัวแปรที่ศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี ในด้านต่างๆคือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการจัดการ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการนำ ด้านการควบคุม

1.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยคัดเลือกองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี จากผลสำรวจการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการกีฬาที่สามารถบริหารจัดการกีฬาได้อย่างประสบความสำเร็จ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่เคยมีประสบการณ์ในการจัดการแข่งขันกีฬาในระดับชาติ และ/หรือระดับนานาชาติ ได้ลำดับ 1 - 5 ในการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ติดต่อกันในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา จำนวน 2 จังหวัด ได้แก่จังหวัดชลบุรีและจังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับทางด้านการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 4 คน

1.2.2 ตัวแปรที่ศึกษา แนวทางในการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด แบ่งออกเป็น 2 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ดำเนินการดังนี้

2.1.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลสภาพ และปัญหาในการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มายกร่างรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

2.1.2 ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและการใช้ภาษา

2.1.3 ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไข จัดทำเป็นร่างรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

2.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 คน

2.2.2 ตัวแปรที่ศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ การประเมินในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ขั้นที่ 3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 66 แห่ง กำหนดโดยการเปิดตารางของ Krejcie and Morgan ที่มีประชากรจำนวน 80 หน่วย สำหรับการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ขั้นที่ 3.2 ตัวแปรที่ศึกษา ความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางในการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

1.1 ผลการศึกษาสภาพ และปัญหาในการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อผลการศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหาร

ส่วนจังหวัดโดยภาพรวมมีการดำเนินการบริหารจัดการ กีฬาและมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการ กีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีวิธีการ ปฏิบัติที่ดี (Best Practice) พบว่า องค์ประกอบของ การบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1.2.1 ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อยได้แก่ 1) ด้านนโยบาย 2) ด้านบุคคล 3) ด้านงบประมาณ 4) ด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และ สิ่งอำนวยความสะดวก 5) ด้านการจัดการ

1.2.2 กระบวนการ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Planning: P) ขั้นตอนที่ 2 การจัดองค์การ (Organizing: O) ขั้นตอนที่ 3 การนำ (Leading: L) ขั้นตอนที่ 4 การประสานงาน (Coordinating: Co) และ ขั้นตอนที่ 5 การควบคุม (Controlling: C)

1.2.3 ผลผลิต ประกอบด้วย 1) ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬา 2) มี สถานที่ออกกำลังกายที่เพียงพอและมีมาตรฐาน โดยมี เงื่อนไขความสำเร็จ คือ 1) ประชาชนรัก ชื่นชอบการออก กายและกีฬา 2) หน่วยงานภาครัฐ/เอกชน ร่วมมือกัน ที่จะสนับสนุนการออกกำลังกายและกีฬาในด้านต่างๆ เช่น ด้านงบประมาณ สถานที่ และอื่นๆ

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการกีฬา ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Outputs) ในการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อยได้แก่ 1) ด้านนโยบาย 2) ด้านบุคคล 3) ด้านงบประมาณ 4) ด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และ สิ่งอำนวยความสะดวก

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การนำ (Leading: L) ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน (Planning: P) ขั้นตอนที่ 3 การจัดองค์การ (Organizing: O) ขั้นตอนที่ 4 การลง มือปฏิบัติ (Doing: D) ขั้นตอนที่ 5 การประสานงาน

(Coordinating: Co) และขั้นตอนที่ 6 การควบคุม (Controlling: C)

องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ประชาชนทุกกลุ่มออกกำลังกายและเล่นกีฬา จนเป็นวิถีชีวิต 2) ผู้มีความเป็นเลิศ ทางกีฬาได้รับการสนับสนุน 3) ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการ กีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้บริหารและ ผู้ปฏิบัติงานด้านกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มีความคิดเห็นว่าการนำรูปแบบการบริหารจัดการกีฬา ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไปใช้มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากและมีประโยชน์อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. ผลการการศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อผล การศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการกีฬาของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยภาพรวมมีการดำเนินการ บริหารจัดการกีฬาและมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่ง สอดคล้องกับนัยนา หันมี (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานด้านกีฬา ขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยพบว่า สภาพ การดำเนินงานด้านกีฬาขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการประสานงาน สภาพการดำเนินงานที่อยู่ในระดับ ปานกลาง และปัญหาการดำเนินงานด้านกีฬาของ องค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับที่มีปัญหา มาก สำหรับปัญหาการดำเนินงานที่อยู่ในระดับน้อย คือ ด้านการประสานงาน ด้านงบประมาณ นอกจากนี้ ภัควัฒน์ เชิดพุทธ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การ ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการศูนย์บริการ การกีฬาสหกรณ์การเกษตร ศูนย์รังสิต ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารศูนย์บริการการกีฬา โดยรวมไม่พบ ปัญหาจากข้อมูลแบบสอบถาม แต่จากการสัมภาษณ์ด้าน ทรัพยากรการบริหาร พบปัญหาในด้านงบประมาณไม่ เพียงพอต่อการบำรุงรักษา ซ่อมแซมเนื่องจากไม่มี งบประมาณสนับสนุนจากทางมหาวิทยาลัย ในด้าน บุคลากรและสนามไม่เพียงพอในการให้บริการในบาง ช่วงเวลา

แนวทางการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มีองค์ประกอบในการบริหารจัดการ 3 องค์ประกอบ คือ 1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 4 ปัจจัย 1.1) ด้านบุคคล 1.2) ด้านงบประมาณ 1.3) ด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก และ 1.4) ด้านการจัดการ 2) กระบวนการ ประกอบด้วย 2.1) การวางแผน 2.2) การจัดองค์กร 2.3) การนำ และ 2.4) การควบคุม 3) ผลผลิต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารจัดการจะประกอบไปด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ซึ่งเป็นการบริหารเชิงระบบที่มีองค์ประกอบครอบคลุมและสอดคล้องกันจึงเป็นปัจจัยนำเข้าที่ดีสู่กระบวนการบริหารจัดการที่จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาผลผลิตและผลลัพธ์ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาและออกกำลังกายเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับประชุม รอดประเสริฐ (2543, หน้า 66) ได้ให้รายละเอียดของระบบไว้ใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ ความหมายที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม โดยความหมายที่เป็นนามธรรมของระบบหมายถึง วิธีการ (Method) การปฏิบัติงานที่มีรูปแบบและขั้นตอนที่ไม่ตายตัว อาจผันแปรตามสภาพแวดล้อมและปัจจัยที่กำหนดให้ ส่วนความหมายที่เป็นรูปธรรมหมายถึง สรรพสิ่ง (Entity) ที่ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์และพึ่งพาอาศัยกัน โดยมีส่วนหนึ่งเป็นศูนย์กลางของระบบและสอดคล้องกับ Semprevivo (1976, p. 1) อธิบายว่า ระบบ คือ องค์ประกอบต่าง ๆ ที่ทำงานเกี่ยวโยงสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดผลอย่างใดอย่างหนึ่ง กล่าวได้ว่า ระบบคือ การปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้งหลายในการปฏิบัติหน้าที่และการดำเนินงาน

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มีประเด็นในการอภิปรายดังนี้

2.1 องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 1) ด้านนโยบาย (Policy) 2) ด้านบุคคล (Man) 3) ด้านงบประมาณ (Money) 4) ด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก (Material and Facility) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ปัจจัยนำเข้าเป็นการให้ความสำคัญของผู้บริหารและบุคลากร ด้านนโยบาย การพัฒนาบุคลากร การจัดหางบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ การจัดเตรียมสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และ

สิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งหลายเหล่านี้ คือทรัพยากรในการบริหารจัดการที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี จึงจะส่งผลต่อการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการได้สำเร็จตามเป้าหมายที่ไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ สมคิด บางโม (2548, หน้า 61) ที่กล่าวถึง ปัจจัยพื้นฐานทางการจัดการที่เป็นปัจจัยสำคัญอยู่ 4 ประการได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ และการจัดการ หรือวิธีการบริหาร นอกจากนี้ ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2542, หน้า 444) ได้กล่าวว่า ทรัพยากรการจัดการ (Management Resources) อันได้แก่ 4 M's มาจากทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ร่วมกับทฤษฎีทางการบริหารการผลิต หลักของการจัดการ 4 M's ประกอบด้วย คน (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุ อุปกรณ์และสถานที่ (Material) และการจัดการ (Management) ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ถูกนำเข้าในระบบ ในการพัฒนา และสอดคล้องกับ สมพงษ์ เกษมสิน (2514, หน้า 13-14) กล่าวว่า โดยทั่วไปการจัดการจะต้องมีปัจจัยพื้นฐาน 4 ประการ หรือเรียกว่า ทรัพยากร การจัดการ (Management) คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุ อุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) หรือเรียกสั้นว่า 4 M นับว่าเป็นปัจจัย พื้นฐาน ทั้งนี้เพราะว่าการจัดการทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือเอกชนก็ตาม จำเป็น ต้องอาศัย เงิน วัสดุ และการจัดการองค์การเป็นองค์ประกอบที่ขาดเสียมิได้แต่ปัจจุบันได้มีพิจารณาขยายขอบเขตของปัจจัยการจัดการกว้างขวางออกไปอีก ตามที่ Greenwood (1974, p 4) ได้กล่าวว่า ปัจจัยนำเข้าในการจัดการไม่ได้มีเพียง 4 อย่างเท่านั้น แต่อย่างน้อยควรมี 7 อย่าง คือ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ อำนาจหน้าที่ เวลา กำลังใจในการทำงานและความสะดวกต่างๆ และสอดคล้องกับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2553, หน้า 20) ได้แสดงแนวคิดปัจจัยหลักความสำเร็จกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ (Key Success Factor) ที่เกี่ยวข้องกับนักกีฬา 5 ส่วน คือ บุคลากรกีฬา การจัดและการแข่งขันกีฬาระดับชาติ และนานาชาติ การบริหารจัดการสิทธิประโยชน์และสวัสดิการ สถานกีฬาอุปกรณ์กีฬาและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการกีฬา และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา นอกจากนี้จิตติ ชนะฤทธิชัย (2554, หน้า 8) กล่าวว่า การบริหารจัดการสนามกีฬากองการบริหารส่วนจังหวัดแพร่ภายหลังการรับถ่ายโอนภารกิจจากการกีฬาแห่ง

ประเทศไทย ในด้านทรัพยากรในการบริหารจัดการ (4M's) โดยบริหารจัดการเกี่ยวกับการดูแลรักษาอาคารสถานที่ การดูแลความสะอาด และทัศนียภาพโดยรอบ และดำเนินการจัดเตรียมสนามกีฬาและอุปกรณ์สำหรับผู้มาใช้บริการ โดยได้รับการจัดสรรเงินในการบริหารจัดการสนามกีฬาจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด และเงินงบประมาณอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทั้งในเรื่องของสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ให้มีความพร้อมและเพียงพอต่อการให้บริการผู้มาใช้บริการออกกำลังกายและเล่นกีฬา

2.2 องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ การบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย การนำ (Leading: L) การวางแผน (Planning: P) การจัดองค์การ (Organizing: O) การลงมือปฏิบัติ (Doing: D) การประสานงาน (Coordinating: Co) และการควบคุม (Controlling: C) เป็นตัวในการขับเคลื่อนปัจจัยนำเข้าทั้งในด้านนโยบาย ด้านบุคคล ด้านงบประมาณ และด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ จากการศึกษาพบว่ากระบวนการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด จะต้องมีการนำที่ดีของผู้บริหาร โดยเฉพาะต้องมียุทธศาสตร์เกี่ยวกับการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ชัดเจน มีการวางแผนในเรื่องต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ การจัดองค์การที่มีแบบแผน สามารถทำการลงมือปฏิบัติงานได้จริงและมีประสิทธิภาพ มีร่วมกันสร้างเครือข่ายและมีการประสานงานร่วมกันกับองค์กรต่างๆ ในด้านกีฬา และที่สำคัญมีการควบคุมระบบการทำงานต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ การศึกษาของ สุรัสวดี ราชกุลชัย (2547, หน้า 4) กล่าวว่า การบริหาร คือ กลุ่มของกิจกรรม ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การสั่งการหรือการชี้นำ (Directing/Leading) และการควบคุม (Controlling) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับทรัพยากรขององค์การ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และด้วยจุดมุ่งหมายสำคัญในการบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ครบถ้วน และ

สอดคล้องกับเนตรพัฒนา ยาวีราข (2546, หน้า 2-3) กล่าวถึงหน้าที่การจัดการ ประกอบด้วยกระบวนการดังนี้

1) การวางแผน (Planning) หมายถึง การเลือกวิธีการทำงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายขององค์การ และกำหนดว่าจะทำงานนั้นอย่างไร

2) การจัดองค์การ (Organization) หมายถึง การนำเอาแผนงานที่กำหนดไว้มากำหนดหน้าที่สำหรับบุคลากรหรือกลุ่มบุคคลที่จะปฏิบัติภายในองค์การ เป็นการเริ่มต้นของกลไกในการนำเอาแผนงานไปสู่การปฏิบัติ

3) การนำ (Leading) เกี่ยวข้องกับการจูงใจ ภาวะผู้นำ และการสื่อสารระหว่างบุคคลในองค์การ เพื่อช่วยให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ตามต้องการ

4) การควบคุม (Controlling) หมายถึง หน้าที่ทางการจัดการสำหรับผู้บริหารในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นมาตรฐานวัดผลการดำเนินงานในองค์การ รวมทั้งการวัดผลการดำเนินงานในปัจจุบันเพื่อกำหนดมาตรฐานขึ้น และเปรียบเทียบกับผลงานที่ทำได้เพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการดำเนินงานได้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดขึ้น

จากการศึกษาของพรพรรณ ทรัพย์ไพบูลย์กิจและคณะ (2543, หน้า 61-64) พบว่า จากการประเมินผลทุกขั้นตอนของการดำเนินงานวิจัยในหมู่บ้านผู้นำชุมชน ไม่มีความรู้เรื่องการวางแผนมาก่อน และเมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในการเขียนแผนงานแก้ไขปัญหาร่วมกับการสังเกต พบว่า ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมน้อย ในการกำหนดวิธีการดำเนินงาน กำหนดกิจกรรม ทรัพยากร งบประมาณ บุคลากร ตลอดจนการประเมินผล ซึ่งอาจเนื่องมาจากไม่มีความรู้เรื่องการวางแผนมาก่อน จะเห็นได้ว่า แม้กลุ่มผู้นำชุมชนจะมีความร่วมมือในการค้นหาปัญหาและมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการวางแผนแก้ปัญหา แต่ขาดความรู้และประสบการณ์เรื่องการวางแผนงาน ทำให้ไม่สามารถเขียนแผนได้ครอบคลุมและถูกต้องตามหลักวิชาการ จึงจำเป็นที่เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้ที่เกี่ยวข้องควรจะมีส่วนช่วยเหลือด้านวิชาการ นอกจากนี้จิตติ ชนะฤทธิชัย (2554, หน้า 8) กล่าวว่า กระบวนการบริหารจัดการ (POSDCoRB) ควรมีการวางแผน นโยบาย และกำหนดกรอบแผนการปฏิบัติงานโดยระดับหัวหน้า และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามลำดับสายงานการบังคับบัญชาสั่งงานและ มอบหมายงานตามความรู้

ความสามารถของบุคลากร มีการวางแผนกำลัง สรรหา และคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน ทดแทนตำแหน่งที่ว่าง และส่งเสริมพัฒนาบุคลากรโดยจัดฝึกอบรมทั้งภายใน และภายนอกศึกษาดูงาน และสร้างขวัญและกำลังใจ ให้กับบุคลากรในการปฏิบัติงาน มีการประสานงานที่ดีทั้ง จากหน่วยงานภายในและภายนอก

2.3 องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต ประกอบด้วย ประชาชนทุกกลุ่มออกกำลังกายและเล่นกีฬา จนเป็นวิถีชีวิต ผู้มีความเป็นเลิศทางการกีฬาได้รับการ สนับสนุน และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม จากผลผลิต พบว่า กระบวนการจัดการทั้งหมดเป็นการนำเอาปัจจัยมา ดำเนินการเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทำให้เกิดการเข้าร่วมการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา ของประชาชนทุกกลุ่ม ผู้ที่มีความสามารถทางด้านกีฬา ได้รับการสนับสนุน และการเข้ามามีส่วนร่วมของภาค ส่วนต่างๆ ในการเข้ามาสนับสนุนในด้านต่างๆ เช่น ด้านงบประมาณ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุชาติ จักรพิสุทธิ์ (2547, หน้า 18-23) กล่าวว่า การเข้าร่วม กิจกรรม เกิดจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มคน ซึ่งการเข้าให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้น ผู้ดำเนินงาน จะต้องมีความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้ง วิธีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติของบุคคล เพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม และสอดคล้อง กับ แผนพัฒนากีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ.2550-2554 (2550, หน้า 8) ได้กล่าวว่าในช่วงแผนการพัฒนา กีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2542-2544) และฉบับที่ 3 (พ.ศ.2545-2549) คนไทยมีแนวโน้มการเล่นกีฬาและ ออกกำลังกายมากขึ้น มีสถิติการเล่นกีฬาและออกกำลังกายเพิ่มสูงขึ้น

3. ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหาร จัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ในการ ประเมินความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์ของรูปแบบ การบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการ บริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เมื่อนำไปใช้จริงสามารถทำได้จากการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเนื่องจากการพัฒนา ตั้งแต่ปัจจัยนำเข้าใน ด้านนโยบาย ด้านบุคคล ด้าน งบประมาณ ด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวก อีกทั้งในส่วนของการกระบวนการเป็นการเริ่ม ปฏิบัติตั้งแต่การนำ การวางแผน การจัดองค์การ การ ลงมือปฏิบัติ การประสานงาน และการควบคุม ทำให้ เกิด ผลผลิต เพื่อการพัฒนาครั้งต่อไป ทั้งหมดนี้เป็น รูปแบบที่สร้างและพัฒนาขึ้นจากการนำเอาทรัพยากร และปัจจัยพื้นฐานที่มีอยู่ในองค์การบริหารส่วนจังหวัด อีกทั้งยังรูปแบบที่พัฒนาขึ้นเป็นประโยชน์ต่อประชาชน และองค์การบริหารส่วนจังหวัดในที่จะพัฒนาระบบการ บริหารจัดการกีฬาให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้นเพื่อตอบสนอง ความความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริงอันจะ เกิดประโยชน์ในการพัฒนาสุขภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และปัญญา จากการใช้กิจกรรมการออก กำลังและเล่นกีฬาที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ ให้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับเชียง (Cheng, 1993, p 2430 A) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินสมรรถนะใน การจัดการกีฬาสำหรับประเทศสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะทางวิชาชีพผู้จัดการกีฬา ไต้หวันเรียงลำดับจากสูงมาต่ำ มีดังนี้ ความรู้เกี่ยวกับ กีฬา มนุษยสัมพันธ์ การพูดต่อสาธารณชน การจัดการ ด้านบุคลากร การเขียนการจัดการด้านการเงิน สมรรถภาพส่วนบุคคล การจัดการด้านเวลาอื่นๆ การ จัดการศึกษาสำหรับผู้จัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์ การบาดเจ็บจากการกีฬาการ จัดการด้านบุคลากร การจัดโปรแกรมสำหรับ นันทนาการและกีฬาเยาวชน การสื่อสารระหว่างบุคคล การตัดสินกีฬา การตัดสินกิจกรรม และตรงกับหลักการ พัฒนาารูปแบบของ Eisner (1973, p.192-193) ได้เสนอ แนวคิดของการทดสอบหรือประเมินโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ กล่าวว่าการศึกษาทางการศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการตาม หลักการทางวิทยาศาสตร์หรือเชิงปริมาณมากเกินไป และในบางเรื่องก็ต้องการความละเอียดอ่อนกว่าการได้ ตัวเลขแล้วนำผลที่ได้มาสรุป จึงได้เสนอแนวคิดการ ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดังนี้ การประเมินโดย ผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นวิเคราะห์ วิจัยอย่างลึกซึ้ง เฉพาะ ในประเด็นที่ถูกนำมาพิจารณา เป็นรูปแบบการประเมินที่ เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เป็นรูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน เป็นรูปแบบ ที่ยอมให้ความยืดหยุ่นในกระบวนการทำ งานของ ผู้ทรงคุณวุฒิตามความถนัดของแต่ละคน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรควรมีวิสัยทัศน์ และนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องการสนับสนุนด้านกีฬา
 - 1.2 ควรมีระเบียบ กฎหมายที่รองรับการสนับสนุนด้านกีฬาที่ชัดเจน
 - 1.3 ควรกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรมโดยอาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
 - 1.4 ควรมีวิธีการจัดหางบประมาณสนับสนุนส่งเสริมด้านการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจากภาคส่วนต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 ควรปรับระบบโครงสร้างการบริหารให้ยืดหยุ่นและมีความเหมาะสมกับจำนวน ความรู้ความสามารถของบุคลากร โดยมุ่งเน้นให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการขับเคลื่อนทางด้านการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้บรรลุตามเป้าหมาย

1.6 ควรส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านกีฬาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการศึกษาต่อการฝึกอบรม และศึกษาดูงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารด้านกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2555). *แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2555-2559)*. กรุงเทพฯ: องค์การกีฬาของ สกสศ.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2553). *แผนยุทธศาสตร์สร้างกีฬาไทยสู่ความเป็นเลิศ (พ.ศ. 2553-2559)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กัญญ์ชลา สุจิตรกุล. (2552). *ปัญหาการดำเนินงานด้านการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- การกีฬาแห่งประเทศไทย. (2531). *ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทที่เกี่ยวกับการกีฬา พ.ศ.2502-2531*. กรุงเทพฯ: พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
- คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2545). *รายงานประจำปี 2545 กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. กระทรวงมหาดไทย.
- คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2555). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559)*. กรุงเทพฯ.
- จิตติ ชนะฤทธิชัย. (2554). *การศึกษาการบริหารจัดการสนามกีฬากองการบริหารส่วนจังหวัดแพร่*. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2555, หน้า 1-12.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2543). *นโยบายและการวางแผน หลักการและทฤษฎี*. กรุงเทพฯ.
- นัยนา หันมี. (2542). *การศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานด้านกีฬาขององค์การบริหารส่วนตำบล*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2546). *การจัดการสมัยใหม่ (Modern management)*. กรุงเทพฯ: เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส.
- พิรศักดิ์ วิลัยรัตน์. (2552). *การกีฬา ความสำคัญของกีฬา*. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2554, จาก <http://www.pantown.com/group.php?display=content&id=36749&name=content84&area=3>
- พรพรรณ ทรัพย์ไพบูลย์กิจ และคณะ. (2543). *การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนแก้ไขปัญหาสุขภาพอนามัย แก้ไขปัญหาสุขภาพอนามัย บ้านท่ามะโก๋ หมู่ 8 ตำบลขุนคอง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ภัควัฒน์ เจริญพุทธ. (2553). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการศูนย์บริการการกีฬาธรรมชาติ
ศูนย์รังสิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2542). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: Diamond in Business World.
- สุชาดา จักรพิสุทธิ. (2547). การศึกษาทางเลือกของชุมชน. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
มิถุนายน - สิงหาคม 2547, 27 (4) : 18 - 23.
- สุรัสวดี ราชกุลชัย. (2547). การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สมคิด บางโม. (2548). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: จูนพับลิชชิง.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2514). การบริหาร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เกษมสุวรรณ.

- Chen, Chih-Fu. (1993). Competency Assessment in Sports Management for
the Republic of China Taiwan. Dissertation Abstracts International, 39 (October) 2430 A.
- Eisner, E.W. (1973). Educational Connoisseurship and Criticism : Their form and functions in
educational evaluation. Journal of Aesthetic Education, 10(3-4), 135-150.
- Greenwood, G.E. and Other. (1974). The Student Evaluation of College Teaching Behavior.
Journal of Education Measurement, 2 : unpagued.
- Semprevivo, P. C. (1976). System Analysis: Definition, process and design. Worthington, OH,
U.S.A.: Science Research Associates.